

Preventivní program školy

Úvod

Preventivní program školy vychází z pokynu MŠMT, který do prevence sociálně-patologických jevů zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, intoleranci atd. Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti.

V letošním školním roce bude základním principem prevence na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona. Preventivní program v této podobě se nedá považovat za konečný. Každý další školní rok přináší nové podněty a nápady a na základě zkušeností hledáme pokud možno efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění vlivu na naše žáky.

Za velmi důležitou oblast považují prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek, boj proti nudě (především smysluplným využívání volného času).

Předpisy

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Akční plán primární prevence 2023 - 2025
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (21291/2010-28)
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany 2016 (211492016)
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (780/2024-1)
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (14423/99-22)
- Vyhláška o poskytování poradenských služeb na školách a školských poradenských zařízeních 72/2005

Základní charakteristika školy:

název školy: Základní škola Aloise Klára Ústěk, příspěvková organizace, PLA 11, okr. Litoměřice, 411 45

ředitel školy: Mgr. Renata Opočenská, tel. 416 795456

výchovný poradce: Mgr. Petra Votrubcová

metodik prevence: Mgr. Pavla Vondráková

e-mail školy: zs.ustek@wo.cz

počet tříd: 10 tříd /1. - 9. ročník/

počet žáků: 192 žáků

3. Osnova prevence ve škole:

Prevence proti drogám, šikaně a záškoláctví je dlouhodobý proces, který musí pokrývat všechny školní aktivity žáků /povinně volitelné předměty/, akce školy v rámci učebního plánu, dále musí být začleněn do všech mimoškolních aktivit /nepovinné předměty, zájmové kroužky a netradiční akce/. Důležitým článkem prevence je oboustranná spolupráce se zákonnými zástupci žáků, posílení

odpovědnosti žáků a cíleně orientované odborné přednášky na téma drogy, šikana, dětská kriminalita,..... Důležitá je kvalitní komunikace mezi školou, rodiči a širokou veřejností /informační Bulletin, webové stránky školy... /

Popis současného stavu na škole:

Na škole je celkem 10 tříd, 5. třída je v části, kde se nachází 2. stupeň, proto je nutné zvýšený dohled na mladší žáky /možnost RCH od starších žáků/, dbát na důsledný pedagogický dozor v době přestávek. RCH žáků se daří pedagogům zvládat a řešit, výhodou školy je malý počet žáků ve většině tříd, často dobrá spolupráce s rodiči. Rodiče s případným problémem přicházejí za třídním učitelem, a ten pak následně problém řeší sám, či ve spolupráci s kurátorem pro mládež, Policií ČR apod. Na třídních schůzkách jsou rodičům nabídnuty potřebné informace, konzultační hodiny metodika prevence a výchovného poradce, dále pak literatura, webové stránky příslušných orgánů.

Nejčastějším problémem na naší škole je: vulgární vyjadřování žáků a hrubé chování ke spolužákům, používání nikotinových pomůcek ve škole a okolí, kyberšikana, používání mobilních telefonů ve škole, záškoláctví řešíme minimálně.

I nadále musí pedagogové řešit problémové situace, věnovat se žákům i o přestávkách, na mimoškolních akcích, výletech, snažit se podpořit zdravou atmosféru ve třídě, dobré klima.

V letošním roce jsme přikročili k úpravě školního řádu a vybíráme žákům na dobu výuky mobilní telefony. Očekáváme zlepšení třídního klimatu a zlepšení komunikace mezi žáky.

Cíle MPP: dodržet naplánované akce uvedené v bodech školní aktivity žáků, mimoškolní aktivity, besedy a jiné kulturní akce, školení pedagogických pracovníků. Pro rodiče realizovat třikrát v roce třídní schůzky, seznámit s konzultačními hodinami metodika prevence a výchovného poradce, poskytovat jim důležité informace /ústně i formou informačních letáků a tiskovin, zapůjčovat rodičům materiály z knihovny metodika/.

Zajistit spolupráci s jinými subjekty / Policie ČR, SPOD, PPP, neziskové organizace, Prevence Litoměřice aj./

cílové skupiny: mladší školní děti / 1. -5. ročník/

starší školní děti / 6. -9. ročník/

rodiče, pedagogové

cíle dlouhodobého procesu

- Ø stanovit si správný žebříček hodnot
- Ø učit se řešit různé problémy
- Ø informovat žáky o účincích návykových látek
- Ø mít zdravé sebevědomí
- Ø umět čelit tlaku vrstevníků
- Ø umět říci „ne“
- Ø naučit se rozlišovat dobré a špatné
- Ø zkvalitnit sociální komunikaci
- Ø schopnost zařadit se a obstát v kolektivu
- Ø zlepšovat mezilidské vztahy
- Ø umět se sebeovládat
- Ø umět si vážit sebe samého
- Ø znát zásady slušného chování
- Ø dokázat měnit špatné postoje
- Ø mít správný režim dne
- Ø umět správně trávit volný čas
- Ø znát centra pomoci
- Ø zapojit žáky do školních a mimoškolních aktivit
- Ø správně trávit volný čas
- Ø znát svá práva a povinnosti

POSTUPY A OPATŘENÍ PŘI ŘEŠENÍ SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEV

Obecné informace:

Kázeňská opatření v souladu s platnými právními dokumenty:

- Napomenutí třídního učitele (NTU)
- Důtka třídního učitele (DTU)
- Důtka ředitele školy (DŘŠ)
- Snížený stupeň z chování

Další možnosti:

- Oznámení na odbor sociálně právní ochrany dětí
- Oznámení přestupkové komisi MěÚ
- Podání trestního oznámení Policii ČR

Obecný postup:

- Rozhovor se žákem, se žáky
- Informovat rodiče
- Informovat metodika prevence

Z každého jednání provést zápis jednání, originál zápisu se vkládá do katalogového listu žáka, kopie je uložena u metodika prevence

Vyučující nejedná nikdy s rodiči sám, vždy si přizve kolegu!

PŘESNÝ POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY

Řeší metodický pokyn MŠMT č.j. 2016 (211492016)

- Rozhovor s informátory a oběťmi (je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci)
- Nalezení vhodných svědků (ti, kteří s obětí sympatizují; pozor na tzv. slušné žáky, kteří se dobře učí)
- Individuální, případné konfrontační rozhovory se svědky (aby ostatní nevěděli, např. po vyučování; NE konfrontace obětí a agresorů)
- Ochrana oběti (zvýšený dozor, popř. zůstat doma)
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi dobrá příprava, dostatek důkazů)

Výchovná komise:

- a) Seznámení rodičů s problémem
  - b) Postupné vyjádření všech pedagogů
  - c) Vyjádření žáka
  - d) Vyjádření rodičů
  - e) Rozhodování komise za zavřenými dveřmi
  - f) Seznámení rodičů a žáka se závěrem komise
- Rozhovor s rodiči oběti (individuální setkání; informovat o zjištěních a závěrech školy, domluvit se na dalších opatřeních)
  - Práce s celou třídou (spolupráce s profesionály – SVP, PPP,...)

Sankce:

- násilí, které nemá znaky šikanování, řeší třídní učitel dle svého uvážení (NTU, DTU), případně předkládá návrh pedagogické radě (DŘŠ, snížený stupeň z chování)
- prokázané šikanování – 3. stupeň z chování

Postupy řešení pro učitele – šikana, alkohol, kouření aj. rizikové formy chování jsou uvedeny ve Školním řádu, se kterým jsou seznámeni všichni žáci na začátku školního roku, dále zaměstnanci školy a rodiče.

Školní aktivity žáků

1. Povinné předměty a povinně volitelné předměty
2. Akce v rámci výuky / osobnostní výchova – program výuky, zařazený v rodinné výchově, v němž se žáci seznamují s technikami sebepoznávání, sebehodnocení, seberealizace, způsoby komunikace, je zařazena i možnost diagnostiky třídního kolektivu, tento program je rozpracován do všech ročníků II. stupně ZŠ – lyžařský kurz, škola v přírodě, ozdravné pobyty žáků na 1. stupni / tuzemské i zahraniční/

ad 1/ Povinné a povinně volitelné předměty:

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování či dramatickou výchovu. Jednotlivá témata budou plnit průběžně během školního roku.

ročník	Předmět	téma	Forma využití
1.-3. ročník	Prvouka	Komunikace Mezilidské vztahy Volný čas	Nejednat s cizími lidmi Vztahy ve třídě Ohleduplnost Nebezpečné předměty při hrách venku /injekční stříkačky, lahve....
4.-5. ročník	Přírodověda	Zdravý životní styl Využití volného času Mezilidské vztahy Sdělovací prostředky Vztahy v rodině	Nebezpečí alkoholu, kouření, drog Záliby, koníčky, vhodní kamarádi Násilí, agrese Vliv televize, filmové vzory
6. ročník	Zv, Ov	Vztahy v kolektivu	Dvoudenní seminář, psychohry, diagnostika
	Zv, Ov	Volný čas	Rozhovor, psychohry, diagnostika
		Skrytý vrstevnický program	Diagnostika třídy
	Zv	Já a šikana Zneužívání návykových látek	Beseda
		Osobní bezpečí, Dětská krizová centra, Linky důvěry	Praktické informace kam se mohou děti obrátit
	Čj	Vypravování	Co je šikana – JÁ jako oběť, JÁ jako nástroj šikany
7. ročník	Zv, Ov	Sebepoznávání, sebehodnocení	Psychologické hry, testy osobnosti
		Diagnostika třídy	testy
	Zv, Ov	Rodina, národ, vlast	Psychohry, úvaha, rozhovory
		Vztahy v rodině	Komu důvěřuji, co bych chtěl změnit
		Stát a právo – práva občana	Práce s informacemi – šikana a drogy, co se děje kolem nás
	Z	Státy Jižní a Jihozápadní Asie	Pěstitelské oblasti drog
	D	Zámořské objevy	Kulturní drogy /alkohol, tabák/ - jejich původ
		Houby	Lupenité (lysohlávký)
		Ovoce	Alkohol

8. ročník	Zv, Ov	Člověk hledající v společnosti	Komunikace ve skupině, vztahy jedince a kolektivu, řešení modelových situací
		Člověk a dospívání	Kde hledat pomoc /šikana/
		Člověk hledající svůj svět	Žakovský projekt – drogy, alkohol, kouření – zpracování údajů z tisku – referát, skupinová práce
		Člověk hledající sám sebe	Poznávání svých schopností, vlastností, dovedností – testy osobnosti, vyplnění volného času
		Problematika v oblasti lidských práv	Šikana jako trestný čin – zpracování informací z tisku o porušení práv člověka šikanou
		Všeobecná deklarace lidských práv	Drogy a šikana ve světle zákonů, jak se promítá tato problematika v daném dokumentu
		Drogy	beseda
		Diagnostika třídy	Dotazník – vztahy v kolektivu, možnost odhalení potenciálního agresora, ale i oběti šikany
	Př	Tělní soustava	Vliv drog na soustavu trávicí, vylučovací, nervovou
		Zásady správné životosprávy	referáty
		Návykové látky	Účinky drog na lidský organismus, přehled drog
	Ch	Dělení směsí	Destilace – upozornění na vznik metylalkoholu při výrobě alkoholu, jeho škodlivé účinky na organismus
	Čj	Sloh - úvaha	Téma šikana – samostatná práce, na uvažování vyučujících
9. ročník	Zv, Ov	Smysl společnosti, citový život člověka	Diskuze, referáty, volné zpracování témat: co vyvolává šikanu, péče státu o rodinu /jak ochránit

			děti před drogami- práce s informacemi z tisku, televize, zkušenosti
		Občan v právních a ekonomických vztazích	Šikana jako trestný čin, následky šikany, jak může narkoman škodit svému okolí
	Zv, Ov	Profesní orientace	Mé možnosti na trhu práce – požadavky na uchazeče o zaměstnání, co přináší změn kolektivu /přechod ze ZŠ na SŠ/
	Ch	Drogy, alkohol, kouření Halogenové deriváty	Praktické ukázky škodlivosti kouření – filtr cigarety, množství dehtu – pokus Statistika dopravních nehod v důsledku požití alkoholu, náhlý spánek... Rozdělení drog, jejich účinky, návykové látky, léky Nebezpečí organických rozpuštědel pro lidský organismus, bezpečnost při zacházení s nimi

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci tak, aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, výchova ke zdraví, etická výchova, přírodopis, chemie, český jazyk a literatura. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médií, projektové vyučování, skupinové práce, dramatické výchovy atd.

III. Mimoškolní aktivity

1/ Nepovinné předměty

Ve škole nabízíme žákům tyto nepovinné předměty: Sborový zpěv (1. - 9. třída)

2/ Zájmové kroužky

Ve školním roce 2024/2025 nabízíme tyto kroužky na I. a II. stupni

- sportovní směr – taneční školička (1. - 4. třída)
  - run for fun (2. – 5. třída)
  - aerobic (2. - 5. třída)
  - florbal I (3. – 5. třída)
  - florbal II (6. – 9. třída)
- estetický směr – keramika I (2. - 4. třída)
  - keramika II (5. - 9. třída)

- šikulka (1. třída)
- kreativní dílna (2. – 5. třída)

- společenskovední směr – mladý novinář I(3. - 5. třída)
  - mladý novinář II (6. – 9. třída)
  - školní parlament (3. – 9. třída)
  - čtenář (2. - 5. třída)
  - dramaťák (2. – 9. třída)
  - vaření A, B (3. – 9. třída)
  - ruský jazyk (4. - 9. třída)
  - angličtina pro nejmenší (1. třída)
    - angličtina II (2. třída)
  - stavebnice a základy robotiky (1. – 3. třída)
  - minecraft (1. – 9. třída)
  - zázraky přírody (2. – 6. třída)
  - klub zábavné logiky (5. - 9. třída)

3/ Ostatní akce

Během školního roku organizujeme mnoho dalších sportovních, kulturních a dalších akcí, které jsou zaměřeny na spolupráci mladších a starších dětí. V letošním roce jsme bohužel trochu omezení prostorem, jelikož výuka probíhá z počátku školního roku v náhradních prostorech.

cíl: dobré vztahy mezi dětmi, spolupráce, vhodná komunikace mezi učiteli a žáky, prohlubování spolupráce s rodiči

Výstavy:

Vánoční a velikonoční výstava v prostorách Městského úřadu Ústěk – účastní se všechny třídy, žáci svými výtvary v rámci výtvarné výchovy a výtvarných kroužků zdobí celou školu, ostatní výstavy /zeměpisné, historické.../

Spolupráce žáků:

Mikulášská nadílka žáků 9. třídy pro ostatní spolužáky celé školy a Mateřské školy, pěvecká vystoupení sboru v MŠ a na veřejnosti / Velikonoční jarmark, Den řemesel, Vánoční jarmark/, projekt Jsme kamarádi – mezi 1. a 9. třídou

Projekty:

Vánoce, Vánoce přicházejí, Velikonoce bez známek, Den naruby, Vánoční turnaj – stolní hry, Šebriáda, Pomáháme si, Jsme kamarádi, Den bez drog, Červená stužka – Den boje proti AIDS, Den Země, Dýňová stezka, Environmentální výchova – třídění odpadu / projekt Zelená škola/, Tonda Obal, Zdravá pětka, zapojení do projektu Ovoce do škol, Mléko do škol, projekt Adoptuj panenku – sociální citění, spolupráce žáků – 2. stupeň, v rámci Zv a Ov, projekt Uklid'me Česko

Exkurze:

vztah k regionu – výlov Chmelaře, podzimní/zimní/jarní vycházky do okolí (Opičí hlavy, Helfenburk, poutní místo Kalvárie, Hřídělík), vycházky do okolí s dopravní tematikou, návštěva místní knihovny, zámek Ploskvice, Zoo Srdov, včelí farma Ústěk.

návštěva kulturních představení – Kino Máj v Litoměřicích, Divadlo rozmanitostí v Mostě, Činoherní studio Ústí nad Labem, Galerie Litoměřice, zajištění menších divadelních představení ve škole, návštěva výstav galerie U Brány, židovská synagoga v Ústěku

výchovně vzdělávací exkurze – dopravní hřiště Litoměřice, exkurze Úřad práce Litoměřice, knihovna K. H. Máchy Litoměřice, ekologické středisko Sever Litoměřice, technický klub Litoměřice, památník Tereziín, hasiči Ústěk, IQ park – Liberec, hvězdárna a planetárium Teplice, ZOO Ústí nad Labem, Armádní muzeum Praha, Evropský dům a Parlament ČR Praha, spřátelená škola Hainichen, adventní trhy Míšeň.

Sportovní akce:

Lyžařský výcvik Pec pod Sněžkou, šachový turnaj, školní dopravní soutěž, okresní kolo soutěže mladých cyklistů, reprezentace školy ve sportovních soutěžích /Běh po úštěckých schodech, T-mobile olympijský běh, Běh kolem Chmelaře, atletické závody, turnaj ve vybíjené, plavecké závody, Mc Donald cup aj. / plavecký výcvik ve 3. a 4. ročníku, dopravní výchova – návštěva dopravního hřiště.

Ostatní akce:

Předvánoční besídky tříd, Školní akademie, výchovné koncerty a besedy, ozdravné pobyty – 1. až 5. třída

IV. Besedy a kulturní akce

V průběhu školního roku zařazujeme do plánu školy i několik besed s odborníky /Policie ČR, Prevence LTM/ na téma drogy, šikana. Další tradiční akcí je návštěva Úřadu práce /volba povolání, 9. ročník/. Spolupracujeme s firmou Etické dílny, na konání přednášek a besed, letos zejména na téma kamarádství, posílení vztahů v kolektivu.

Pro rodiče zabezpečujeme dostatečné informace o drogách a šikaně, které prezentujeme na školních internetových stránkách, dále pak na třídních schůzkách. Škola se zaměří na zajištění preventivních besed pro rodiče. V průběhu roku žáci vyplňují anonymně dotazníky mapující klima ve škole, ve třídě, nebezpečí šikany. Všechny případy pozření na šikanu jsou řešeny ihned s rodiči, případně dalšími orgány – dle závažnosti.

Rodičům vycházejících žáků je nabízena možnost spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou /volba práce/.

V. Školení pedagogických pracovníků

Všichni učitelé se účastní školení a seminářů v rámci celoživotního vzdělávání. Cílem je také školit všechny pracovníky v prevenci psychopatologických jevů. Pravidelně se účastní tematicky vhodné zaměřených seminářů především školní metodik prevence spolu s výchovným poradcem.

Metodik prevence má specializační studium, výchovný poradce absolvoval specializační studium na UJEPU v Ústí nad Labem. Takže všichni členové preventivního týmu mají potřebné vzdělání a úzce spolupracují.

VI. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Spolupráce s rodiči je pro nás důležitá, a proto se snažíme o maximální informovanost o všem, co se ve škole děje. Základním komunikačním dokumentem je žakovská knížka, která slouží k oboustranné komunikaci /omluvenky, sdělení rodičům o chování a prospěchu.../ a školní systém a aplikace Bakaláři. Rodiče jsou každoročně na začátku roku seznámeni se školním řádem /ten mají děti ve svých třídách/, dále jsou seznámeni s pravidly omlouvání žáků /v žakovské knížce/, jsou informováni o telefonních číslech, které lze pro kontakt se školou využít /ředitel, kancelář, výchovný poradce a metodik prevence – e-mail, družina, jídelna, třídní učitel.../. O prospěchu a chování mají možnost 3 krát ročně na třídních schůzkách, jinak během celého školního roku po dohodě kdykoliv. Prospěch je také evidován v systému Bakaláři, kam mají všichni rodiče přístup.

Na třídních schůzkách /první se koná v září/ jsou rodiče seznámeni s konzultačními hodinami výchovného poradce a metodika prevence. Problémy řešíme okamžitě osobním setkáním s rodiči na úrovni třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence či vedení školy. Veškerá jednání s rodiči jsou zapisována do jednacího protokolu.

Každý třídní učitel vede průběžně evidenci absencí žáků. Třídní učitelé dále sledují chování žáků v třídním kolektivu a upozorňují na případné negativní momenty.

VII. Informační systém školy

Veškeré informace o škole jsou k dispozici na webových stránkách školy. Každoročně je zveřejňována výroční zpráva o činnosti školy a plán školy na další rok. Aktuální informace jsou zveřejňovány v měsíčních plánech. Důležité informace o výuce a suplování jsou vyvěšeny na oficiální nástěnce školy a na internetu. Všichni žáci mohou své připomínky, dotazy vřazovat do schránky. Důležité podněty či odpovědi na problémy budou podle potřeby řešeny pedagogickou radou, třídním učitelem, metodikem prevence či výchovným poradcem. Škola také vydává školní časopis / i v elektronické podobě/, který slouží také k diskusi o problémech.

Naše škola se přihlásila do nového preventivního programu NNTB – Nenech to být.

Nenech to být je internetový systém a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách po celé ČR. S podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy přinášíme efektivní způsob odhalování těchto problémů ještě v jejich zárodku.

Systém funguje tak, že žák nebo rodič se přes odkaz na webových stránkách školy (záložka vlevo NNTB) dostane na internetový systém, kde může anonymně napsat o problému, který se ve škole (třídě) vyskytuje. Systém pak problém vygeneruje a přepoše vedení školy, které ho pak spolu s preventivním týmem řeší.

VIII. Závěr

S tímto programem byli seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy na pedagogické radě. Lze ho nalézt na našich internetových stránkách a je trvale uložen u ředitele školy a u výchovného poradce. Plán je vydaný pro školní rok 2024/2025.

Plán prevence vytvořil metodik školní prevence Mgr. Pavla Vondráková /ve spolupráci s třídními učiteli, členy mezipředmětových komisí a výchovným poradcem.

schválil: Mgr. Renata Opočenská, ředitelka školy